

RAPPORT**Geologisk rapport for Stykket ristningsfelt og Øver Kvernfalllet mulig malerifelt, Rissa kommune og Strand ristningsfelt, Osen kommune**

J.NR.

SAKSTITTEL: Stykket, Øver Kvernfalllet og Strand

PROSJEKTLEDER: Eva Lindgaard

FYLKE: Sør-Trøndelag

FYLKESNR. 16

KOMMUNE: Rissa og Osen

KOMMUNENR. 1624 og 1633

GÅRDSNAVN: Stykket, Øver Kvernfalllet og Strand

BRUKSNAVN:

GNR. BNR. 7/1, 140/10 Rissa og 14/0 Osen

LOKALITET: Stykket, Øver Kvernfalllet og Strand

KULTURMINNETYPE: Helleristninger og mulig hellemaleri

ANT. VEDLEGG

ØK-KART

UTM

ID-NR. ASKELADDEN: 101976-1 (Stykket), 45129-1 (Strand/Høvikskaret)

DATERING: Steinalder

FOTOMAPPENR.

KARTSKAPNR.

TILVEKSTNR.

RAPPORT VED Eva Lindgaard

Underskrift

Geologisk befaring til Stykket, Rissa

21. mai 2012

Deltagere:

Arkeolog Eva Lindgaard

Geolog Allan Krill

Hovedårsaken til en geologisk befaring av Stykket ristningsfelt i Rissa kommune var å finne ut mer om man kan igangsette tiltak for å stoppe permanent tilsig til feltet som forårsaker algevekst og gjør enkelte figurer lite synlige.

Geolog og arkeolog befarte berghyllen ovenfor feltet, og geolog mente at både de to furutrærne og jordmassene i området burde fjernes, da det er disse jordmassene som magasinerer vann og forårsaker permanent tilsig. Ved å fjerne furutrærne vil også rotsprenging som presser øverste del av bergkunstfeltet frem slik at det danner blokker som faller frem, ta slutt.

Bergarten på Stykket består av kvarts-biotitt skifer med under en centimeters tykke kvartsårer. Som vi kan se av flere foto, har disse årene normalforkastning mot høyre (dvs de faller mot høyre). Det er stor forskjell på hvor mye skiferen har vitret på de ulike områdene på feltet, dette vitner mer eller mindre fremstående kvartsårer om. Tydeligvis har mye av vitringen skjedd innen figurene ble hugd, siden vi på den østligste elgfiguren tydelig kan se at man har hugget inn i kvartsåren. På bergflaten med den største elgfiguren ser det ut til at kvartsårene står lite frem fra omkringliggende skiferoverflate, mens på området nedenfor har skiferen omkring kvartsårene vitret veldig mye.

De hvite kvartsårene viser normalforkastning med fall til høyre

De hvite kvartsårene viser normalforkastning med fall til høyre

Denne figuren er tydeligvis hugd over kvartsårene etter at den svakere bergarten omkring hadde vitret bort noen millimeter.

Geolog Allan Krill er forundret over hvor lite vitring som finnes hvor den store og ufullstendige elgen er.

Området rett nedenfor denne elgfiguren ser ut til å være mer vitret.

Disse to furutrærne samt en del jordmasser ovenfor feltet bør fjernes for å prøve å fjerne det konstante vannsaget som forårsaker algevekst og gjør figurene mindre synlige. Ved å begrense tilsig til kun tilsig ved nedbør kan man trolig tørke ut området og drepe algene.

Trerøtter skyver den øverste delen av bergflaten fremover, og flere blokker har allerede falt ned eller er skøvet frem.

Geologisk befaring til Øver Kvernfalllet, Rissa 21. mai 2012

Deltagere:

Arkeolog Eva Lindgaard

Geolog Allan Krill

Den røde flekken på berget på gården Øver Kvernfalllet i Rissa kommune ble oppdaget i 2011. Siden den lå på samme nivå i terrenget og nært opp til andre rustrøde flekker på berget, så ville det være interessant å undersøke om flekkene var forårsaket av utfelling (geologiske årsaker) eller av algevekst (botaniske/biologiske årsaker).

Geolog beskrev bergarten på lokaliteten som hvit feltspat med innslag av svarte biotittkrystaller. Han så på den røde flekken med lupe, og mente at det så ut som organisk materiale. Han samlet inn to-tre prøver som av det røde materialet som skal oversendes Thyra Solem for å finne ut om dette er alger eller lav. Det ble også samlet inn en prøve av det brune fargefeltet til venstre for den røde flekken.

Geolog mente at lavveksten i området avslører at nederste del av berget ikke har ligget fremme i dagen så lenge. Bekken som i dag går langs berget viser tydelig oppbygning mot åkeren, og bekken har trolig drenert ut en myr i dette området. Mangel på vegetasjon på nederste del av bergflaten tyder på at dette området tidligere (for 50-100 år siden) har ligget tildekt.

Antatt hellemereri foran mer rustbrune flekker

Allan Krill undersøker en av de rustbrune flekkene

Antatt hellemaleri med flekker av lysegrått skorpelav

Antatt hellemaleri med prøveuttak, merk den gule fargen under prøveuttaket, trolig er dette farge av lavrotter

Geologisk befarings til Strand, Osen

21. mai 2012

Deltagere:

Arkeolog Eva Lindgaard

Geolog Allan Krill

På Strand ristningsfelt i Osen kommune, som på Stykket ønsket vi å finne ut mer om man kan igangsette tiltak for å stoppe permanent tilsig til feltet. Både algevekst og stor skorpelavvekst dekker deler av figurene i våte områder av feltet.

Geolog mente at selv om man hadde fjernet all jord og vekster på berghyllen ovenfor feltet, ville fjellåsen ovenfor fremdeles forårsake konstant vannsig. Siden berget i tillegg er gjennomhullet av sprekker, vil det være vanskelig å lede vannet bort fra selve feltet.

Geolog så med en gang hvor tydelig skillet mellom bergart på felt og utenfor var, kanskje spesielt grunnet spriting og tildekking foretatt årene 2009 -2012. Rett ovenfor den lille hjortedyrfiguren går det et markert skille mellom den grønnblåe amfibolitten som huser figurene, og den røde/rosa granittiske gneisen. På venstre side av feltet og over det er skillet mellom disse to bergartene tydelig, mens man på høyre side har tydelige årer og lommer med hvit granitt.

På feltet kan man også observere flere små groper (gropvitring) der kalkspat har vitret ut.

Utvitret kalkspat ved rammefigurer

Utvitret kalkspat ved rammefigurer

Feltets høyre del, der en granittisk åre og en granittisk lomme avgrenser feltet mot øst.

Feltet i 2003, innen malingsfjerning og spriting/tildekking var igangsatt. Skorpefav dekte da store deler av feltet.

Feltet i 2012 med feltets avgrensning tegnet opp med svart linje. I de vegetasjonsfrie sonene vises en grønnblå farge innenfor feltet, og en rød/rosa utenfor.

Berghylle rett ovenfor feltet og resten av åsen. Enorme mengder vann renner gjennom området årlig.